

Ochrana před povodněmi v České republice

Povodňové orgány České republiky

- a. **mimo povodeň jsou povodňovými orgány:**
 - obecní (městské) úřady,
 - okresní úřady (magistráty statutárních měst),
 - Ministerstvo životního prostředí,
- b. **po dobu povodně jsou povodňovými orgány:**
 - povodňové komise obcí (obecní či městské),
 - povodňové komise okresů (povodňové komise statutárních měst),
 - povodňové komise ucelených povodí,
 - Ústřední povodňová komise ČR.

Oprávnění a povinnosti povodňových orgánů v případě vyhlášení stavu nebezpečí a nouzového stavu přecházejí na příslušné územní orgány krizového řízení podle zákona o krizovém řízení.

Povodňové komise zřizují orgány státní správy jako své výkonné složky k plnění mimořádných úkolů v době povodně. Obce zřizují povodňové komise tehdy, pokud je v jejich územních obvodech možnost vzniku povodně.

V době mimo povodeň jsou rozhodnutí povodňových orgánů vydávána podle správního řádu nebo jiným opatřením podle obecně závazných právních předpisů. V době povodně jsou povodňové komise oprávněny činit opatření a vydávat příkazy k zabezpečovacím a záchranným pracím. Tyto příkazy nejsou rozhodnutím podle správního řádu a není proti nim opravný prostředek.

Právnícké a fyzické osoby jsou povinny odstraňovat překážky, které mohou bránit průtokům velkých vod, umožnit vstup na své pozemky a do objektů k provádění záchranných a zabezpečovacích prací, trpět odstranění staveb nebo jejich částí nebo porostu, poskytnout dopravní a mechanizační prostředky, pohonné hmoty, nářadí a jiné potřebné prostředky a zúčastnit se podle svých možností těchto prací.

Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR (GŘ HZS ČR), krajská ředitelství hasičského záchranného sboru, jednotky hasičského záchranného sboru kraje a ostatní zařízení v působnosti GŘ HZS ČR jsou významnou součástí systému ochrany před povodněmi v ČR.

Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR plní tyto hlavní úkoly:

V období mimo povodňovou aktivitu:

- usměrňuje integrovaný záchranný systém při přípravě záchranných a likvidačních prací,
- kontroluje připravenost jednotek požární ochrany na zabezpečování komunikačního spojení, na úkoly při zabezpečení ochrany zdraví, života občanů a při ochraně majetku,
- zabezpečuje výstavbu a provozuschopnost systému pro vyzoomění orgánů státní správy, samosprávy a varování obyvatelstva při povodňovém nebezpečí,

- sjednocuje postupy evakuace obyvatelstva, navrhuje povodňovým orgánům rozsah evakuačních opatření v povodňových plánech,
- podílí se na přípravě nouzového přežití obyvatelstva, zejména v humanitární pomoci povodněmi postiženému obyvatelstvu,
- koordinuje vedení plánů ochrany obyvatelstva pod významnými vodními díly před účinky zvláštních povodní.

V období povodně především:

- koordinuje záchranné a likvidační práce, ústředně řídí záchranné povodňové práce, pokud je provádí HZS ČR,
- kontroluje efektivnost nasazení příslušníků HZS ČR,
- při povodni zasahující více okresů koordinuje spolupráci jednotek požární ochrany,
- zajišťuje informovanost okresních a krajských úřadů a složek Integrovaného záchranného systému ČR o varovných hlášeních v souvislosti se vznikem povodní, prostřednictvím operačního a informačního střediska,
- rozhoduje o nasazení a soustředění jednotek požární ochrany a věcných prostředků HZS z více krajů,
- při aktivizaci Ústřední povodňové komise zajišťují spojení mezi útvary policie, operačními středisky a útvary HZS zasažených krajů a Ústřední povodňovou komisí,
- při záchraně osob nebo rychlém průzkumu ohroženého nebo zatopeného území na vyžádání předsedy Okresní povodňové komise, Povodňové komise uceleného povodí nebo Ústřední povodňové komise zajišťuje pomoc letecké služby Policie ČR.

ZÁSADY CHOVÁNÍ PŘI POVODNÍCH A ZÁTOPOVÉ VLNĚ

PŘI POVODNI

Průběžně sledujte vývoj povodňové situace, informace o vyhlášených stupních povodňové aktivity získáte ze zpráv ve sdělovacích prostředcích, orgánů samosprávy obce nebo orgánů státní správy.

- I. **Stupeň povodňové aktivity = STAV BDĚLOSTI** (nastává při nebezpečí povodně, orgány samosprávy obcí a orgány okresních orgánů organizují hlídkovou službu na vodních tocích, je organizována povodňová hlásná služba)
- II. **Stupeň povodňové aktivity = STAV POHOTOVOSTI** (vyhlašuje příslušný povodňový orgán, je zajištěna trvalá pohotovost, zasedá povodňová komise, jsou přijímána opatření ke zmírnění průběhu povodně)
- III. **Stupeň povodňové aktivity = STAV OHROŽENÍ** (vyhlašuje příslušný povodňový orgán při bezprostředním nebezpečí a vzniku větších škod, ohrožení majetků a životů v zaplaveném území, podle plánu se realizují technická opatření, vyprošťovací a záchranné práce).

Doporučená opatření ke snížení ohrožení životů a majetku:

- informujte sousedy
- odveďte do bezpečí domácí a hospodářská zvířata
- vlastníte-li vozidlo, připravte ho k evakuaci, nebo ho odveďte včas na bezpečné místo
- připravte si základní prostředky pro první pomoc (včetně léků, které užíváte)
- připravte si evakuační zavazadlo pro všechny členy rodiny

- připravte si potraviny a pitnou vodu na 2 až 3 dny
- informujte se o způsobu a místě, kam se v případě evakuace přemístíte
- přestěhujte majetek do míst, která nejsou ohrožena
- utěsněte kanalizaci a odpady v přízemí a ve sklepech
- sledujte zprávy sdělovacích prostředků, signály sirén a další zdroje varování
- odstraňte nebo řádně zajistěte snadno odplavitelný materiál
- uzavřete hlavní přívod plynu, a vody
- uposlechněte pokynů orgánu obce a záchranářů při evakuaci
- při odchodu z domu odpojte přívod elektrického proudu a zabezpečte vchod a okna

PŘI ZÁTOPOVÉ VLNĚ - v důsledku narušení nebo rozrušení vodních děl, v důsledku přívalových dešťů, protržení ochranných hrází a protržení hráze vodního díla (zvláštní povodni):

- o ohrožení zátopovou vlnou budete informováni sirénami, sdělovacími prostředky nebo orgány obce a okresu
- informujte se o důsledcích zatopení, času příchodu zátopové vlny, předpokládané doby zatopení, určené komunikace k evakuaci a místech soustředění obyvatel - informace získáte u příslušného obecního úřadu
- informujte sousedy
- opusťte urychleně ohrožený prostor za dodržení zásad pro evakuaci obyvatel
- důsledně dbejte pokynů orgánů obce, záchranářů

JAK BUDETE UVĚDOMĚNI V PŘÍPADĚ POVODŇOVÉHO OHROŽENÍ

1 - POMOCÍ POPLACHOVÝCH SIRÉN

Ministerstvo vnitra sděluje, že dnem 1. listopadu 2001 zavádí na území České republiky jeden varovný signál „**VŠEOBECNÁ VÝSTRAHA**“ pro varování obyvatelstva při hrozbě nebo vzniku mimořádné události. **Signál je vyhlášován kolísavým tónem sirény po dobu 140 vteřin.**

Tón sirény	Délka tónu	Název varovného signálu	Činnost obyvatelstva při „přírozené povodni“
kolísavý	140 vteřin	VŠEOBECNÁ VÝSTRAHA (ohrožení přírozenou povodní)	Zahájit vlastní opatření k ochraně životů, majetku, zvířat a k případné evakuaci: - zajistit si poslech hromadných sdělovacích prostředků, - řídit se příkazy povodňových a krizových orgánů, - informovat se o místě evakuace,

			prostoru soustředění, trasách evakuace, - připravit si evakuační zavazadlo, vozidlo, atd... - připravit si potraviny, pitnou vodu na dva až tři dny a léky, které užíváte, - připravit si pytle s pískem a další těsnící materiál na utěsnění nízko položených dveří, oken, odpadů atd, - upevnit věci, které by mohla voda odnést, - přemístit cenný nábytek, potraviny a nebezpečné látky do vyšších pater, - připravit evakuaci zvířat - zabezpečit dům, byt (vypnout elektřinu, plyn, zabezpečit okna, dveře, nebezpečné látky, atd...), - připravit sebe a rodinu k evakuaci.

Tón sirény	Délka tónu	Název varovného signálu	Činnost obyvatelstva „při havárii vodního díla“- zvláštní povodni
kolísavý	140 vteřin	VŠEOBECNÁ VÝSTRAHA (porucha, havárie vodního díla ohrožující území pod ním)	Připravit se k územní evakuaci Máte-li čas, postupujte následovně: - zajistit si poslech hromadných sdělovacích prostředků, - informovat se o místě evakuace, prostoru soustředění, trasách evakuace, - připravit si evakuační zavazadlo, vozidlo, atd... - připravit si potraviny, pitnou vodu na dva až tři dny a léky, které užíváte, - připravit evakuaci zvířat, - zabezpečit dům, byt (vypnout elektřinu, plyn, zabezpečit okna, dveře, nebezpečné látky, atd...), - připravit se k okamžité evakuaci.
Kolísavý	140 vteřin	VŠEOBECNÁ VÝSTRAHA (protržení hráze vodního díla ohrožujícího území pod ním)	Nařízená úplná územní evakuace - varujte sousedy a v případě potřeby jim pomozte při evakuaci, - uvolněte zvířata v ohroženém území, - okamžitě zanechte veškeré činnosti a přesuňte se na místo, které nebude ohroženo havárií vodního díla, - co nejdříve se přesuňte do evakuačního prostoru nebo prostoru soustředění.

Signál může být vyhlášen třikrát za sebou v cca tříminutových intervalech.

Grafické vyjádření varovného signálu „VŠEOBECNÁ VÝSTRAHA“

Po akustickém tónu sirény, při vyhlášení varovného signálu „Všeobecná výstraha“, bude následovat tísňová informace z hromadných informačních prostředků (republiková, regionální a místní působnost) pro vyrozumění obyvatelstva o hrozící nebo vzniklé mimořádné události.

2 - SDĚLOVACÍMI PROSTŘEDKY

- Vysílání Českého rozhlasu a České televize
- Regionální vysílání rozhlasových stanic
- Regionální vysílání televize, kabelová televize

3 - DALŠÍ ZPŮSOBY INFORMOVÁNÍ OBYVATEL

- Místní rozhlas
- Závodní rozhlasy
- Pojízdné rozhlasové vozy a megafony
- Předání zpráv od spoluobčanů (sousedů) a podobně

ZÁSADY CHOVÁNÍ PO POVODNÍCH

Když opadne voda

Jak se chovat při návratu !

1. **Nechte si zkontrolovat stav obydlí:**
 - statickou narušenost
 - obyvatelnost bytu, domu
 - rozvody energií (plynu, elektrické energie)
 - stav kanalizace a rozvodů vody
2. **Podle pokynů hygienika:**
 - zlikvidujte potraviny, které byly zasaženy vodou
 - zlikvidujte polní plodiny, které byly zasaženy vodou
 - zlikvidujte uhynulé domácí zvířectvo, které bylo usmrceno povodní
 - nahlase hygienikovi výskyt úhynu cizích domácích a divokých zvířat
3. **Informujte se o místech humanitární pomoci a v případě stavu nouze si vyžádejte:**
 - finanční pomoc
 - pitnou vodu, potraviny, teplé oblečení, hygienické prostředky a pod.
 - potřebné nářadí pro likvidaci povodňových škod
 - další potřebné prostředky

4. **Při obnově studní a zdrojů pitné vody se řiďte pokyny odborníků a zabezpečte:**
 - vyčištění studny a odčerpání znečištěné vody
 - chemické ošetření vody ve studni
 - laboratorní prověření kvality vody
5. **Kontaktujte příslušné pojišťovny ohledně náhrady škod**
 - ohlásit pojistnou událost pojišťovně v souladu s pojistnými podmínkami
 - vyhotovit soupis škod, případně je zdokumentovat (fotografie, znalecký posudek, účty, svědectví)
 - při řešení pojistné události postupujte podle pokynů pojišťovny
 - odškodnění obdržíte dle smluvních podmínek po uzavření šetření
6. **Pokud možno účastněte se likvidace následků povodní**

Zpracoval: **Ing. Milan Kovář**
člen Pracovního štábu Ústřední povodňové komise
Telefon: 02/614 38 459
Fax: 02/614 38 431
E-mail: milan.kovar@grh.izscr.c

Copyright © 2001 Ministerstvo vnitra České republiky